

HÍRMONDÓ

MINDEN OLVASÓNK FIGYELMÉBE AJÁNLJUK

Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága

S a l g ó t a r j á n

18/1990. (II. 20.) VB sz.

H a t á r o z a t:

A Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága megtárgyalta és elfogadta a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár 1988-1989. évi tevékenységéről szóló beszámolót. Megállapította, hogy az új intézmény kibővült lehetőségeivel jelentősen javította a város és ugyanakkor az egész megye könyvtári ellátásának, az olvasási kultúra fejlesztésének feltételeit, és ezzel igazolta az új könyvtár létrehozásának szükségességét.

A végrehajtó bizottság a megyei könyvtár szerepének eredményesebb megvalósítása érdekében a következő feladatok megoldását tartja szükségesnek:

1. A megyei könyvtár - a városi könyvtárakkal együttműködve - továbbra is végezze a tanácsi és iskolai könyvtárhálózatok szakmai-módszertani gondozását.
Határidő: folyamatos
Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

2. A könyvtár hatékonyabban valósítsa meg a szolgáltatások propagandáját, ismertetését a lakosság körében, a megteremtett lehetőségek teljesebb hasznosítása érdekében.
Határidő: folyamatos
Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

3. A megyei könyvtár fokozottabban kapcsolódjék be a megyei szellemi alkotótevékenységbe a hasonló hálózatok ponti intézmények gyakorlata szerint.
Határidő: folyamatos
Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

4. Folytassa a korszerű információs rendszer kiépítését. Dolgozzon ki programot az országos rendszerhez való kapcsolódásra, és a korszerű informatikai eszközök alkalmazására.
Határidő: folyamatos
Felelős: a megyei könyvtár igazgatója

5. Utasítja a végrehajtó bizottság a művelődési, ifjúsági és sport főosztály vezetőjét, hogy a végrehajtó bizottság vitáját, állásfoglalását a megyei könyvtár során következő munkahelyi értekezletén ismertesse.
Határidő: 1990. március 1.
Felelős: a megyei művelődési, ifjúsági és sport főosztály vezetője

KOJNOK NÁNDOR a Nógrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottságának 1990. február 20-án tartott ülésén bejelentette lemondási szándékát a megyei könyvtár igazgatói feladatköréről. A végrehajtó bizottság megértő állásfoglalása alapján a Megyei Tanács Művelődési, Ifjúsági és Sport Főosz-

tályának vezetője Kojnok Nándor kérését 1990. február 28-i határidővel tudomásul vette, és

SZABÓ ERNŐNÉ igazgatóhelyettes bízta meg az igazgatói teendők ellátásával 1990. március 1-vel. Kojnok Nándor továbbra is a megyei

könyvtárban dolgozik, új feladatköre - tudományos főmunkatárs - szerint elsősorban a könyvtár propaganda munkájának, a könyvtárhálózati igények és gyakorlat elemzésének, és a megyei művelődéstörténeti kutatások támogatásának fejlesztésével, megvalósításával foglalkozik.

KÖNYVEK ERDÉLYRŐL

TUDOMÁNYOS ÉS ISMERETTERJESZTŐ
IRODALOM

BARTA Gábor: Erdély. 1-2 köt. 1989. Progresszió GT.
BEKE György: Csángó passió. 1988. Európa.
BEKE György: Régi erdélyi skólák. 1989. Tankönyvkiadó.
GYÖRFFI György: Anonymus. Rejtvény vagy forrás? 1989. Akadémiai Kiadó.
KISS Gábor: Erdélyi várak, várkastélyok. 1988. Panoráma.
VÉKONY Gábor: Dákok, rómaiak, románok. 1989. Akadémiai Kiadó.

SZÉPIRODALOM, EMLÉKIRATOK, ESSZÉK

ÁGOSTON Vilmos: Húzd a Himnuszt, ne káromkodj! 1989. Szépirodalmi.
BETHLEN Béla: Észak-Erdély kormánybiztosa voltam. 1989. Zrínyi.
CSIKI László: Titkos fegyverek. 1988. Magvető.
ERDÉLYI csillagok. Romániai magyar írók antológiája. 1988 (1989) Népszava Kiadó.
JÓKAI Anna: Szegény Sudár Anna. 1989. Szépirodalmi.
KOLOZSVÁRI PAPP László: Malomárok. 1988. Szépirodalmi.
KÖTELES Pál: Az ötlábú isten. 1989. Szépirodalmi.
MÁTÁS B. Ferenc: Fáradt Éden. 1989. Szépirodalmi.
PÁSKÁNDI Géza: A sírablók. 1989. Szabad Tér Kiadó.
SÜTŐ András: A lőtt lábú madár nyomában. 1988. Szépirodalmi.
TAMÁS Menyhért: Forradás. 1989. Szépirodalmi.

Az Erdélyről szóló - 1988-1989 évi - magyarországi kiadványok teljes jegyzékét az Erdélyi Magyarság című új folyóirat 1990. februári száma tartalmazza!
Kérje, olvassa az Erdélyről tudósító legújabb könyveinket!

ÉVFORDULÓ

500 éve, 1490. április 6-án halt meg Mátyás király

"Mátyás király... Különös, rejtelmes és mégis: derűsen és édesen zengő visszhangja van ennek a két szónak a magyar ember lelkivilágában. Mint ha még ma is inkább a népmese Hunyadi Mátyása élne bennünk, mint a "történelem". De csak kevesen tudják, hogy a népmese Mátyása - az igazi."

/Bajcsy-Zsilinkszky Endre/

1902-ben Kolozsvár szabad királyi város közönsége és az Athénæum Irodalmi Könyvkiadó Társaság "Mátyás király emlékkönyvet" jelentetett meg.

A rendkívül szép kivitelű, gazdagon illusztrált könyv bemutatja a közel húsz éves erőfeszítést, melynek eredményeként Kolozsvár törvényhatósági testülete - országos adakozásra is támaszkodva - felújította Mátyás szülőházát, majd megvásárolta Fadrusz János Mátyás királyt ábrázoló szoborkompozícióját.

Az emlékkönyv lapjain a századforduló neves tudósai, politikusai sokoldalúan elemzik a kort, amelyben a város szülőlttje élt, alkotott. Kibontakozik előttünk Mátyás király kül- és belpolitikai koncepciója, a gyakorlati megvalósítás útja. Csodálatosan szép képzőművészeti alkotások, régi metszetek, kódexek képei közvetítik felénk a reneszánsz korát, Mátyás művészetek iránti vonzalmát.

Hunyadi Mátyás halálának 500. évfordulója alkalmából értékes adalékként ajánljuk történeti, művészeti-történeti ismereteiket bővíteni kívánó olvasóink figyelmébe a "Mátyás király emlékkönyvet", amely megtalálható a megyei könyvtár olvasótermében.

Az Országos Széchényi Könyvtár a nagy reneszánsz uralkodó halálának ötszázadik évfordulójára a "BIBLIOTHECA CORVINIANA 1490-1990" című nemzetközi corvinabemutatóval készült. Ez a kiállítás fél évig lesz látogatható. Április elején nyitja kapuit. A tárlat a fennmaradt és hiteles corvinák (216 db) minden eddiginél nagyobb számú szerepeltetésével kívánja bemutatni a Bibliotheca Corviniana humanista könyvtárszellemi műhely is volt egyben, mely magán hordozta létrehozója egyéniségét.

131 kézzel festett kódexet és ösnyomtatványt állítanak ki. A hazai - kevés számú - corvinák mellett láthatóak lesznek a többi európai és tengerentúli könyvtárakban féltve őrzött kincsek is.

Megkérdeztük olvasóinkat

Mi a véleménye rólunk?

Főleg a szakirodalom miatt látogatam a könyvtárat. Szívesen olvasok közgazdasági, pszichológiai, szociológiai témájú folyóiratokat. Minden érdekel, ami emberi tényezőkkel kapcsolatos. Most, hogy az ember nem tud mindent megvenni, fokozódik az igény a könyvtár szolgáltatásai iránt. Szakcikkhez is gyakran kérek segítséget. Kölcsönözni a legritkább esetben szoktam - egyrészt sok könyvet megveszek, másrészt, amit szeretnék kölcsönözni, nincs meg vagy nincs bent a könyvtárban. Napra készebbnek kéne lenni az állományoknak. Késésben vannak, azt tapasztaltam.

Tudom, hogy a költségvetés behatárolt, de azért kár, hogy sok olyan

sikerlap nincs meg, ami vonzaná a közönséget (pl. olyan igényesebb szexlap, mint az Erato). Ez nem feltétlenül pénzkérdés. Közönségcsalogatónak sem lenne rossz - duplán megtérülne. Örülök a jól működő büfének is - vonzóbbá teszi a létesítményt.

Nehéz hozzájutni a régi, kötetett folyóiratokhoz. Jó lenne, ha "zárástól-nyitásig" bármikor kölcsönözni lehetne ezeket.

Sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy egyes folyóiratok hiányosak: egyrészt a "kivágásokra", másrészt a hiányzó számokra gondolok.

A könyvtárosok munkáját dicséret illeti. Minden kérést kapásból és

lelkiismeretesen teljesítenek - persze, amit lehetséges teljesíteni.

Nagyon hiányzik a légkondicionálás. Időnként fűledt, túl meleg az olvasóterem (nemcsak nyáron, télen is); zajos a szellőzőberendezés.

Esetleges felújításkor lehetne változtatni a túl világos, kényes padlószőnyegen is. Megfontolandó lenne asztali lámpákkal bővíteni az olvasóterem berendezését, - mert ezek energiatakarékosabbak, kevésbé szemrontóak, sőt hangulatosabbak lennének, mint a neonfény.

Baráti Ottó

HÍREK

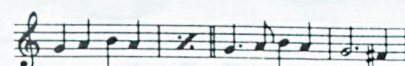
A Zólyomi Kerületi Könyvtár 4 munkatársa látogatott könyvtárunkba tapasztalatcserére 1990. március 12-14-ig. A megyei könyvtáron kívül megtekintették:

Hollóköt és a könyvtárat,
a balassagyarmati Madách Imre Városi Könyvtárat, valamint
Vanyarc nemzetiségi könyvtárát.

Véget ért a **MÓRA Ferenc olvasónapló-pályázat**. A legjobb pályázók izgalmas záróvetélkedőn mérhették össze "erejükét" március 10-én. Az első három helyezett jutalma hétnapos táborozás Zánkán, a többiek értékes könyvcsomagokat nyertek. Közlöljük az első öt - legmagasabb pontszámot elért - versenyző nevét:

Jancsó Zsuzsanna 7. osztály
Jobbágyi, Általános Iskola
Géczi Boglárka 8. osztály
Pásztó, Kun Béla Általános Iskola
Radna Yvetta 8. osztály
Pásztó, Kun Béla Általános Iskola
Ükrös Réka 7. osztály
St., Lovász József Általános Iskola
Tóth Zsuzsanna 8. osztály
Pásztó, Kun Béla Általános Iskola

Intézményünk szakmai együttműködés keretében 5 héten keresztül fogadja a Jászberényi Tanítóképző Főiskola 4. éves tagozatának könyvtár szakos hallgatóit. A heti váltással, 2-3 fős csoportokban érkező fiatalok könyvtárunkban ismerkednek meg az audiovizuális dokumentumok bibliográfiai leírásának és katalogizálásának gyakorlati kérdéseivel, a gyűjtésményszervezés gondoljaival, lehetőségeivel, valamint a folyóiratok kezelésének módjával.

ZENEBARÁTOK FIGYELEM!

Szívesen vállalljuk zenei foglalkozások megrendezését könyvtárunkban. Jelenleg a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakmunkásképző három végzős osztálya ismerkedik nálunk a barokk, a bécsi klasszicizmus és a romantika jellemzőivel, főbb muzsikusképző egyéniségeivel, műfajaival. Nagy szeretettel várjuk egyéb iskolák, intézmények osztályainak, klubjainak, kiscsoportjainak jelentkezését, akik szeretik a zenét és többet akarnak tudni erről a szép és fontos művészeti ágról.

ZENEI VETÉLKEDŐ

1.

A könyvtár játszani hívja azokat az olvasókat, akik szeretik a zenét és szívesen teszik próbára tudásukat. Havonta megjelenő rejtvényosorozatunk legsikeresebb megfejtői könyv- ill. hanglezemzetalomban részesülnek, év végén pedig záróvetélkedőn vehetnek részt. A Hírmondó rendszeresen közli a nyertesek névsorát.

Bővebb információt a rejtvényrel kapcsolatban az audiovizuális részleg munkatársainál kaphatnak a vállalkozó kedvű rejtvényfejtők.

Húsvét

Nagypénteken mossa holló a fiát,
Ez a világ kígyót, békát rám kiált,
Mondja meg hát ez a világ szemembe,
Kinek mit vétettem életemben.

A népdal szövegét olvasva, aligha jut eszünkbe, hogy első két sora nagyon régi szokás emlékét őrzi. Az ősi tavaszkezdő illusztráció, vagyis tisztulási ritusát, amely mosakodással és a szó mágikus erejével akart egészséget szerezni, gonoszt, betegséget és bajt távoztatni. Ez a szokás aztán a kialakuló keresztény kultúrkörben nagypéntekhez kapcsolódott. Valószínűleg azért, mert a néphit Jézus kereszthalálához kötötte a testben való megújulás gondolatát.

A magyarságnál is hasonló módon alakult e szokás, amely még századunk elején is élt. Nagypéntek hajnalán patakhoz, folyóhoz mentek mosakodni. Nógrádban hazavitték az "aranyos vizet", másutt a lovakat is megfürdették, hogy egészségesek legyenek. A gonoszítás féregűzésben realizálódott. Az Ipolyságban pl. a házzal ellentétes irányba lesöpörték a portát.

A tavasz igazi nagy ünnepe a húsvét. A kereszténység ezen a napon ünnepli Krisztus feltámadását. A húsvéti tojás a húsvétal, mint egyházi ünnepel szoros kapcsolatban van, a feltámadás szimbóluma. Hús-

vétkor ér véget a negyven napig tartó böjt. Innen származik az ünnep magyar elnevezése is.

A legelevenebben élő magyarországi népszokás a locsolás. Hajdan húsvét hétfőjén falvainkban a legények a lányokat, gyakran tiltakozásuk ellenére is, a folyóhoz, patakhoz hurcolták és megmártották a vízben, vagy pedig a kútból merített hideg vízzel locsolták meg.

GYEREKEKNEK

Egy kérdés - három felelet

Ha valaki észrevétlenül, sőt tilalom ellenére elmegy, megszökik valahonnan azt mondják rá, hogy kereket oldott. Kíváncsiak lettünk, honnan ered a szólás és tulajdonképpen milyen kerékről van szó? Három nyelvész is megkérdeztünk! Íme a három felelet. Mit gondoltok, melyik a helyes?

1. A hajó kormánykerékéről. Ugyanis még a vitorlások korában a hajó kifutása előtti első ténykedés a kikötés-kor rögzített kormánykerék kioldása volt. Gyors elhajózásnál az első parancs így hangzott: "Kereket oldj!"

2. Amikor a szekerek lejtőn lefelé haladtak, a kereket megkötötték az úgynevezett kerékkötők - ez is fennmaradt -, majd amikor leértek, megoldották a kötést. Ettől a szekér meglóduzott.

3. A cigány nyelvhasználatban ez a szólás annyit tesz, mint: meglép. Ha sikerült elinálniuk, utána a cigányok örömeikben átvették magukat a karjukon. Innen ered a cigánykerék, s ebből keletkezett később a "kereket old" szólás.

A megfejtést - névvel és címmel ellátva - a gyermekkönyvtárban elhelyezett gyűjtőládába dobjátok be! Az áprilisi rejtvény határideje: ápr. 20.

VIDEÓMOZI

5. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Valahol Európában
/magyar film, r.: Radványi G./
- előadóterem -

11. 15.00
Délutáni matiné
Macskafogó
/rajzfilm, r.: Ternovszky B./
- gyermekkönyvtár -

12. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Sphinx
/amerikai film, r.: Cook, R./
- előadóterem -

18. 15.00
Délutáni matiné
Hamupipőke
/bábjáték, r.: Kovács Gy./
- gyermekkönyvtár -

19. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Ködös utakon
/francia film, r.: Carné, M./
- előadóterem -

25. 15.00
Délutáni matiné
Kissyfur
/amerikai rajzfilm/
- gyermekkönyvtár -

26. 15.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Három férfi, egy mózeskosár
/francia filmvígjáték, r.: Serreau, C./
- előadóterem -

KISCSOPORTOK FOGLALKOZÁSAI

ZENEBARÁT KÖR
2. 17.00
PHILIP GLASS: Songs from Liquid Days
Mountain: Nantucket Sleighside
Jethro Tull: Thick as a Brick I.

23. 17.30
LOU REED: Berlin
Mike Oldfield: Tabular Bells I.
Sweet Smoke: Baby Night
- kiselőadó -

SCI-FI KLUB
24. 17.00
- előadóterem -

BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG

13. 17.00
27. 17.00
- klub -

RENDEZVÉNY

Költészet napja

Program: koszorúzás a József Attila domborműnél ápr. 11. 16.30.
/JAMK előcsarnoka/

KUN JÁNOS előadóművész
Századvég c. önálló estje
17 órai kezdettel
/JAMK klubja/

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ

A gyermekkönyvtárban kis olvasóival találkozik RIGÓ BÉLA, a Zengő ABC szerzője.
Közreműködik:
Lukácsi Katalin előadóművész

Szeretettel várunk minden érdeklődőt a megyei könyvtár előadótermébe **április 11-én 10 órára!**

Mint ahogy már arról korábbi számunkban hírt adtunk, a MAGYAR NYELV HETE szervezésében Nógrád megye kiemelt szerepet kapott.
A záró ünnepségre 1990. április 27-én kerül sor, a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtárban.

Vendégünk lesz: Dr. Grétsy László.
Előadásának címe: Álljunk meg egy szóra, amely könnyed ismeretterjesztő, illetve nyelvművelő célzatú csevegés bármilyen hallgatóság előtt, részben a TV-műsor anyagából és modorában. Az esemény házigazdája: Erdős István, a IIT irodalmi és nyelvi szakosztályának elnöke. **Az előadás ideje: 1990. április 27. 16.00 óra. Az előadás helye: BBNMK előadóterme.**

Ugyancsak ebben az időpontban kerül sor az általános iskolásoknak már korábban meghirdetett nyelvi pályázat eredményhirdetésére és díjkiosztására.

Felhívjuk Kedves Olvasóink figyelmét, hogy a szakirodalomban egyes szakok raktári szakjeleit folyamatosan módosítani fogjuk.
Így megváltozik a nyelvészet, az irodalomtudomány raktári jelzete a következőképpen:

Régi:	Új:
400	800
413	801
800	810

A módosított raktári jelzeteket a katalóguscédulákra is rávezetjük, s az új elhelyezésről felvilágosítják Önöket a könyvtárosok és a tájékoztató feliratok is!
Kérjük a könyvtárosok segítségét!
Figyelem! Az olvasóteremben a nyelvészet márciustól már az új raktári helyén található!

KIÁLLÍTÁS

RÉTI ZOLTÁN festőművész Madách: Mózes című művéhez készült illusztrációit láthatják könyvtárunkban.

A kiállítás ünnepélyes megnyitójának időpontja: **1990. ápr. 5. 16.00**

Megnyitóbeszédet mond:
Pál József,
a Palócföld főszerkesztője

Közreműködik:
a **Liszt Ferenc Kamarakórus**

Vezényel:
Guthy Éva

A tárlatot április 28-ig láthatják az érdeklődők!

FIGYELEM!

Selejtezett hanglemezek vására április 9-10-11-én a megyei könyvtárban!

Március havi rejtvényünk helyes megfejtői közül a következők részesülnek könyvjutalomban:

- Lipták Attila**
St., Arany J. út 5.
- Maring Krisztián**
Jurij Gagarin Ált. Isk. 6. oszt.
- Szabó Péter**
St., Ybl, M. út 100.
- Szalai András**
St., Rákóczi út 284.
- Viszok Krisztián**
St., Mikóvölgy út 8/B.

Az áprilisi rejtvény beküldési határideje: **ápr. 20.**

NYITVATARTÁS	
KÖLCSÖNZŐ, OLVASÓTEREM	
AUDIO-VIZUÁLIS RÉSZLEG	
Hétfőtől-péntekig Szombat	10-19 9-17
GYERMEKKÖNYVTÁR	
Hétfőtől-péntekig Szombat	10-18 9-17
BÜFÉ	
Hétfőtől-péntekig Szombat	10-18 9-12
TELEFONSZÁMAINK	
KÖZPONT	14-954 14-929
MELLÉKÁLLOMÁSOK	
Általános tájékoztatás	31
Kölcsönzési nyilvántartás	28
Szaktájékoztatás	25
Gyermekkönyvtár	32
Városi módszertan	20

HÍRMONDÓ

Kiadja a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtár
Felelős kiadó: Szabó Ernőné mb. ig.
Megjelenik: havonta
HU ISSN 0865-5286
Készült: a BBNMK nyomdaüzemében.